

Warszawa, 09.04.2020

Sz. P. Jadwiga Emilewicz
Minister Rozwoju

Szanowna Pani Premier,

W imieniu firm stowarzyszonych w izbach zgrupowanych w IGCC (Międzynarodowa Grupa Izb Handlowych - International Group of Chambers of Commerce):

- Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej
- Amerykańska Izba Handlowa
- Advantage Austria
- Brytyjsko-Polska Izba Handlowa
- Belgijska Izba Gospodarcza
- Holendersko-Polska Izba Handlowa
- Irlandzko-Polska Izba Handlowa
- Polsko-Portugalska Izba Handlowa
- Polsko-Kanadyjska Izba Handlowa
- Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce
- Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
- Polsko-Hiszpańska Izba Gospodarcza
- Polsko-Rumuńska Izba Handlowa
- Polsko-Szwajcarska Izba Gospodarcza
- Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza

Przesyłamy dodatkowe uwagi ważne dla *branży retail* do ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw:

I. Zawieszenie wymagań zawartych w art. 13b Ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

Od 1 stycznia 2020 r. do kompetencji Prezesa UOKIK należy zwalczanie nadmiernego opóźniania się z płatnościami przez przedsiębiorców. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych („Ustawa”) na przedsiębiorcę, którego suma zaległości przekracza 5 mln zł (od 2022 roku 2 mln) i stan ten utrzymuje się przez 3 kolejne miesiące może zostać nałożona kara. Sankcje mają zdyscyplinować przedsiębiorców i wymusić na nich terminowość. Jest to całkiem nowy

instrument polityki gospodarczej państwa, nieznanym wcześniej w polskim systemie prawnym. W związku z panującą pandemią COVID-19 karanie przedsiębiorców za opóźnienia w płatnościach w wielu wypadkach może być niewskazane.

Ustawa przewiduje mechanizmy, które pozwalają Prezesowi UOKiK brać pod uwagę szczególne okoliczności związane z wpływem epidemii na sytuację gospodarczą firm. Po pierwsze, w uzasadnionych przypadkach Prezes Urzędu może odstąpić od wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej. Po drugie, jeżeli do nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych doszło na skutek działania siły wyższej Prezes Urzędu odstępuje od wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej.

Wadą tych rozwiązań jest to, że posługują się określeniami nieostrymi („uzasadniony przypadek”, „siła wyższa”). Przedsiębiorcy nie będą mogli więc jednoznacznie stwierdzić, że w danej sytuacji nie powinna spotkać ich kara pieniężna.

Sposób wyliczenia kary administracyjnej za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych nie pozwala uwzględnić szczególnych okoliczności, które uzasadniałyby złagodzenie kary (tak jak w postępowaniu antymonopolowym).

Mając to na uwadze postulujemy:

1) Zwrócenie się do Prezesa UOKiK o wydanie wytycznych w zakresie stosowania przez UOKiK przepisów Ustawy

Wydawanie dokumentów typu *soft law* jest często stosowane w praktyce organów antymonopolowych (np. wyjaśnienia UOKiK w sprawie zgłaszania zamiaru koncentracji). Wytyczne zawierają często praktyczne przykłady i objaśnienia, które pozwalają przedsiębiorcom dokonać samooceny swojej sytuacji. Ze względu na zasadę pogłębiania zaufania obywateli w postępowaniu administracyjnym należy się spodziewać, że prezes UOKiK będzie postępował zgodnie z wydanymi wytycznymi.

2) Rozważenie dokonania następujących zmian legislacyjnych:

- a) odroczenie stosowania przepisów art. 13b-13y lub;
- b) modyfikacja reguły z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych lub;
- c) zwiększenie progu zaległości, które pozwalają Prezesowi UOKiK na interwencję z 5 mln na wyższą kwotę.

II. Czasowe zniesienie zakazu handlu w niedziele

W trakcie stanu epidemii oraz w związku z koniecznością zapewnienia towarów konsumpcyjnych dla ludności - przy zachowaniu wszystkich obowiązujących rygorów sanitarnych, zwracamy się z postulatem **czasowego zawieszenia zakazu handlu w niedziele**. Takie zawieszenie może nastąpić w skutek zmiany lub zawieszenia stosowania przepisów ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 466 ze zm.).

To rozwiązanie **ograniczy natężenie ruchu przed sklepami**. Wprowadzenie ograniczeń związanych z przebywaniem w sklepie maksymalnie 3 osób na jedną kasę fiskalną, spowodowało, że przed sklepami gromadzą się kolejki i znaczne skupiska ludzi.

Same placówki handlowe - próbując przeciwdziałać temu zjawisku - starają się wydłużyć godziny funkcjonowania. Największe sieci sklepów spożywczych w najbliższych dniach planują zmodyfikować godziny otwarcia, m.in. poprzez przedłużenie zakończenia pracy - do godziny 24:00 czy wprowadzenie całodobowego systemu pracy. Jednocześnie, przy tak dużym popycie na towary, w szczególności artykuły spożywcze, placówki same nie są w stanie odpowiedzieć na ten problem. Doba ma tylko 24 godziny, a klienci - przy obecnych ograniczeniach - są gotowi robić zakupy o każdej porze dnia i nocy. Częściowym rozwiązaniem tego problemu byłoby wydłużenie handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem o dodatkowy dzień w każdym tygodniu.

Placówki handlowe odgrywają kluczową rolę dla ludności - dostarczają żywność, leki czy środki ochrony indywidualnej. Dla większości ludzi wizyta w placówce handlowej (np. aptece, drogerii czy sklepie spożywczym) jest obecnie jedynym wyjściem z domu w ciągu tygodnia. Chcąc zachować pełny rygor sanitarny, takie osoby starają się wybierać pory dnia czy dni tygodnia, w których w placówkach handlowych jest jak najmniej osób. Przy obecnych obostrzeniach prawnych (m.in. 3 osoby na 1 kasę fiskalną, w godzinach 10-12 tylko osoby powyżej 65 roku życia), bardzo trudno jest zrobić zakupy bez napotykania skupisk ludzi przed tymi placówkami. Dlatego istotne jest zapewnienie ludności dostępu do placówek handlowych w niedziele.

Rozumiemy przyczyny, które stały za wprowadzeniem w życie ustawy z 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni. Prawo do wypoczynku pracowników jest dobrem, które z pewnością wymaga ochrony. Jednak obecna sytuacja wymaga działań niestandardowych. Takim działaniem jest właśnie **czasowe zawieszenie zakazu handlu w niedziele** - przynajmniej na czas trwającej epidemii.

Umożliwienie handlu w m.in. niedziele i święta wpłynęłoby też na wzrost zatrudnienia. Osoby, które utraciły możliwość zarobku ze względu na zamknięte zakłady pracy, mogłyby podjąć pracę w innej branży np. spożywczej w niedzielę.

Czasowe zawieszenie zakazu handlu w niedziele umożliwiłoby rozwiązanie większości ww. problemów, bowiem dostawy i praca w niedzielę zapewniłyby stały dostęp do wszystkich produktów, przy zachowaniu obowiązujących wymogów sanitarnych. Dlatego zwracamy się z postulatem dotyczącym **zmiany lub zawieszenia stosowania przepisów ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 466 ze zm.) w takim zakresie, aby umożliwić placówkom handlowym**

wykonywanie handlu oraz innych czynności związanych z handlem w niedziele (z wyłączeniem świąt i innych dni wskazanych w ww. ustawie).

III. Przedłużenie zezwoleń na sprzedaż alkoholu z mocy prawa, umożliwienie sprzedaży piwa alkoholowego i napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 18% w dostawie domowej przez lokale posiadające zezwolenie na sprzedaż alkoholu, umożliwienie handlu wyrobami spirytusowymi przez Internet.

Sprzedaż alkoholu na terenie kraju jest regulowana przez ustawę z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Według tej ustawy zarówno na sprzedawców hurtowych jak i detalicznych wyrobów alkoholowych został nałożony obowiązek uzyskania zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Udzielenie zezwolenia na sprzedaż alkoholu sprzedawcy hurtowemu lub detalicznemu następuje na wniosek. Zezwolenie - w zależności od zawartości alkoholu w produktach alkoholowych oraz rodzaju prowadzonej sprzedaży czy detalicznej czy hurtowej - udzielane jest na wskazany w wyżej wymienionej ustawie okres. W przypadku sprzedawców hurtowych zezwolenie udzielane jest na okres od 1 roku do 2 lat, a w przypadku sprzedawców detalicznych na okres minimum 2 lat - w przypadku placówek handlu detalicznego oraz minimum 4 lata w przypadku placówek gastronomicznych.

Co istotne, sprzedaż wyrobów alkoholowych przez sprzedawców detalicznych jest ograniczona i może się odbywać na podstawie ściśle określonych zasad oraz w ściśle określonych miejscach tj.: w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży - w sklepach branżowych ze sprzedażą napojów alkoholowych, w wydzielonych stoiskach - w samoobsługowych placówkach handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 200 m², pozostałych placówkach samoobsługowych oraz innych placówkach handlowych, w których sprzedawca prowadzi bezpośrednią sprzedaż napojów alkoholowych.

Zezwolenie na sprzedaż alkoholu wygasa wraz z upływem terminu ważności. Każdy sprzedawca alkoholu zobowiązany jest do ponownego złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na sprzedaż produktów alkoholowych.

Wraz z wprowadzeniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wielu sprzedawców detalicznych produktów alkoholowych zostało pozbawionych możliwości prowadzenia sprzedaży produktów alkoholowych (np. placówki gastronomiczne) z powodu konieczności przeciwdziałania rozwojowi zakażeń. Co więcej, zawieszenie terminów w postępowaniach administracyjnych na podstawie ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej jako: „Ustawa Antykryzysowa”) może znacząco wydłużyć postępowania o wydanie zezwolenia, a nawet uniemożliwić wydanie nowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu tym podmiotom, którym dotychczasowe zezwolenie wygasało w czasie obowiązywania stanu epidemii w Polsce.

Mając na uwadze powyższy stan rzeczy, uzasadnione stało się zaproponowanie następujących postulatów:

1. Przedłużenie terminu ważności zezwoleń na sprzedaż produktów alkoholowych z mocy prawa

Wraz z ogłoszeniem stanu epidemii oraz wprowadzeniem szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, organy administracji publicznej nie funkcjonują w sposób dotychczas obowiązujący. Potwierdzeniem tego jest zamknięcie urzędów administracji publicznej, czy zawieszenie biegu terminów w prawie administracyjnym oraz przepisach postępowania administracyjnego.

Powyższe okoliczności powodują, że sprzedawca hurtowy lub detaliczny, któremu termin zezwolenia na sprzedaż alkoholu upłynie w trakcie stanu epidemii, będzie pozbawiony możliwości uzyskania zezwolenia w rozsądnym terminie lub w ogóle.

W przypadku sprzedawców detalicznych, utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu w trakcie stanu epidemii przełoży się na spadek obrotów oraz płynność finansową, która w okresie stanu epidemii i ograniczeniu przemieszczania się ludzi doznała uszczerbku.

W przypadku sprzedawców hurtowych, utrata zezwolenia może także wpłynąć na dostępność alkoholu na rynku, który w obecnej sytuacji wykorzystywany jest do produkcji płynów dezynfekujących i antybakteryjnych.

Z uwagi na wskazane wyżej względy, proponujemy wprowadzenie do Ustawy Antykryzysowej przepisu wskazującego, że:

Zezwolenia na sprzedaż alkoholu udzielane sprzedawcom hurtowym jak i detalicznym, których termin ważności upłynął w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego albo stanu epidemii lub w okresie 30 dni po ich ustaniu ulegają z mocy prawa przedłużeniu na okres dwóch miesięcy od dnia upływu pierwotnego terminu ważności zezwolenia.

2. Sprzedaż piwa alkoholowego oraz napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 18% w dostawie domowej przez lokale posiadające zezwolenie na sprzedaż alkoholu.

Zakaz sprzedaży alkoholu (w tym piwa alkoholowego oraz wina) w dostawie domowej i na wynos przez lokale posiadające zezwolenie na sprzedaż alkoholu nie wynika wprost z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Mimo to sądy i organy administracji uznają, że taka sprzedaż jest niedozwolona. Rozpoznając problemy sprzedaży alkoholu w dostawie domowej sądy stwierdzały m.in., że dopuszczenie sprzedaży w dostawie zaprzeczałoby sensowi tej ustawy przez ułatwienie klientom dostępu do alkoholu.

Poglądy te obecnie powinny być uznane za nieaktualne. Nie biorą pod uwagę, że znaczna liczba restauracji musiała przenieść działalność do Internetu (zamówienia) i przejść na model dostaw domowych. Przez poglądy o zakazie sprzedaży piwa w dostawie domowej lokale posiadające w ofercie piwa alkoholowe, czy wina nie mogą ich sprzedawać razem z posiłkami. Skutkiem tego jest znaczne ograniczenie źródeł dochodu takich lokali i zwiększenie ryzyka drastycznego pogorszenia sytuacji finansowej.

Działalność lokali gastronomicznych wymaga posiadania zapasów towarów spożywczych. Każdy lokal, który przeszedł na działalność z dostawami towarów, a wcześniej oferował sprzedać piwa alkoholowego, czy wina na miejscu, musi mieć zapasy piwa i wina. Piwo alkoholowe jako jedyny alkohol posiada datę przydatności do spożycia, po której upływie nie można go sprzedawać. Zezwolenie restauracjom na sprzedaż piwa alkoholowego razem z posiłkami w dowozie wyeliminuje więc ryzyko, że zgromadzone zapasy ulegną przeterminowaniu, a przedsiębiorcy poniosą dalsze straty finansowe.

Z tego powodu proponujemy wprowadzenie do Ustawy Antykryzysowej przepisu wskazującego, że:

w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 30 dni po ich ustaniu zezwala się na sprzedaż piwa alkoholowego oraz napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 18% z dowozem przez lokale oferujące sprzedaż posiłków z dowozem i posiadające ważne zezwolenie na sprzedaż piwa alkoholowego i napojów alkoholowych o zawartości alkoholu 4,5% -18%.

3. Umożliwienie handlu napojami alkoholowymi o zawartości alkoholu do 18% oraz wyrobami spirytusowymi przez Internet.

Zakaz handlu napojami alkoholowymi oraz wyrobami spirytusowymi przez Internet także nie wynika wprost z przepisów. Sądy i organy administracji interpretują taki zakaz z art. 2 ust. 1 pkt 4, art. 18 i art. 9⁶ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Żaden jednak z tych przepisów nie zawiera postanowienia mówiącego, że handel wyrobami spirytusowymi online jest niedopuszczalny.

Ten stan próbowano już zmieniać. Przykładowo w styczniu tego roku grupa posłów skierowała do Ministra Zdrowia i Ministra Rozwoju interpelację próbując nagłośnić problem fikcyjności ograniczenia dostępu do alkoholu poprzez pominięcie go w handlu internetowym. W odpowiedzi rząd wskazał jednak, że sprzedaż przez Internet uniemożliwia kontrolę nabywców alkoholu i jego reklam. Zadeklarowano też brak możliwości zmiany przepisów w przyszłości.

Stanowisko to zostało jednak sformułowane przed epidemią wirusa, czyli w zupełnie innej rzeczywistości. Żadne z ministerstw nie mogło wtedy wziąć pod uwagę szeregu argumentów przemawiających za zmianą prawa w czasie epidemii. Możliwość zakupu wysokoprocentowego alkoholu przez Internet jest obecnie najbardziej efektywnym sposobem prewencji rozwoju zakażeń koronawirusem: konsumenci kupujący towary z wykorzystaniem sieci nie muszą przemieszczać się po mieście i narażać na kontakt z osobami zarażonymi. Zakupy online napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 18% oraz wyrobów spirytusowych są też szansą dla sklepów wyspecjalizowanych w sprzedaży wyrobów alkoholowych na utrzymanie sprzedaży i uniknięcie recesji gospodarczej. Kupno wyrobów spirytusowych przez Internet może także przyczynić się do zwiększenia dostępności środków dezynfekcyjnych dzięki samodzielnemu wytwarzaniu takich środków przez ich nabywców. Dlatego konieczne są zmiany legislacyjne polegające na wprowadzeniu do Ustawy Antykryzysowej przepisu wskazującego, że:

w celu zapewnienia wystarczającej dostępności towarów sprzedaż za pośrednictwem sieci Internet napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 18% oraz wyrobów spirytusowych w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 30 dni po ich ustaniu jest dozwolona.

W razie braku zrozumienia dla powyższego postulatu, proponujemy wprowadzenie do Ustawy Antykryzysowej przepisu wskazującego, że:

w celu zapewnienia wystarczającej dostępności towarów sprzedaż za pośrednictwem sieci Internet wyrobów spirytusowych o zawartości powyżej 70% alkoholu etylowego w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 30 dni po ich ustaniu jest dozwolona.

Czasowe otwarcie handlu za pośrednictwem sieci jest dowodem, że branża odpowiedzialnie reaguje na zagrożenie epidemią postulując zmiany prawne maksymalnie uelastyczniające obrót, w celu zapewnienia obywatelom niezbędnego zaopatrzenia w towary istotne dla ochrony ich zdrowia.

Wskazujemy też na możliwość zmiany samej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez zmianę art. 9⁶ i dodanie do niego ust. 1a wskazującego, że:

na potrzeby sprzedaży detalicznej, o której mowa w ust. 1 za miejsce sprzedaży będące inną placówką handlową uważa się także stronę internetową sklepu umożliwiającą zakup napoju alkoholowego bez jednoczesnej obecności stron przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.

Liczymy, że powyższe postulaty znajdą Pani Premier zrozumienie,

Łączę wyrazy szacunku,

Joanna Jaroch-Pszenciczna

Wicedyrektor

Francusko-Polska Izba-Gospodarcza

